

REJESTR DOTYCZY:

Nr. rejestracyjny

K2923

BREZA Anna Maria

z d.

s/c Stanisław i Maria

z d. Bnińska

ur. 24.8.1907 w Poznań

kraj:

zm. 17.12.1992 w Bishops Stortford

kraj:

pochowany spopielona, prochy w grobowcu Kanoniczek
na Powązkach

Dane personalne

Ost. Kanoniczka

~~Kapituły Warszawskiej~~

Źródła i bibliografia

Dziennik Polski 21.12.1992 - nekrolog
Tydzień Polski 26.12.1992 - "
Dziennik Polski 3.6.1993 - wspomnienie

2893/2/55

hr. ANNÉ MARIÉ BREZA

Msza św. załobna za
S. + P.

zostanie odprawiona w czwartek 7 stycznia 1993 r. o godz. 6
wieczorem w kaplicy Maria Assumpta, 26 Kensington
Square, W8.

RODZINA I PRZYJACIÓTKI

2893/2/55

hr. ANNÉ MARIÉ BREZA

Msza św. załobna za
S. + P.

zostanie odprawiona w czwartek 7 stycznia 1993 r. o godz. 6
wieczorem w kaplicy Maria Assumpta, 26 Kensington
Square, W8.

RODZINA I PRZYJACIÓTKI

0. P. 21.12.92. S. + P.

ANNA MARIA BREZA

ostatnia Kanoniczka Kapituły Warszawskiej, ur. 24 sierpnia 1907 r.
w Poznaniu, opatrzona Św. Sakramentami zm. 17 grudnia 1992 r.
Nabożeństwo żałobne zostanie odprawione w kościele St. Jo-
seph's, Winhill w Bishops Stortford we wtorek 22 grudnia 1992 r.
o godz. 11.30.

O czym zawiadamia

287/2/39

SIOSTRA Z RODZINĄ

J. P. 26.12.92. S. + P.

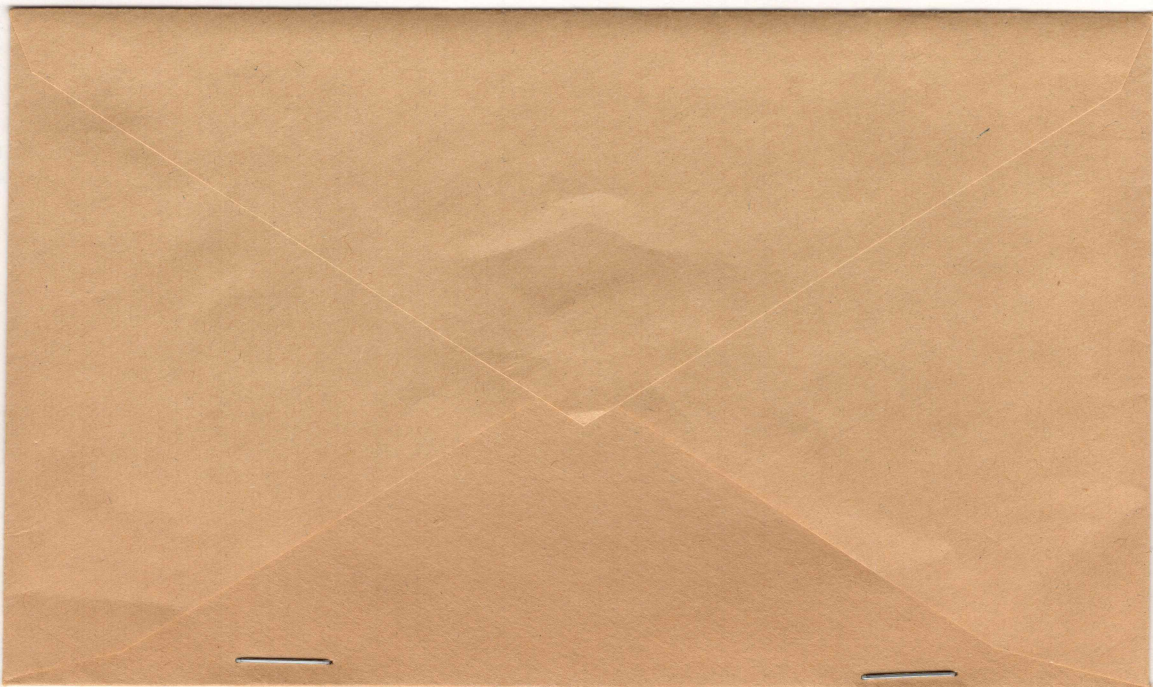
ANNA MARIA BREZA

ostatnia Kanoniczka Kapituły Warszawskiej, ur. 24 sierpnia 1907 r.
w Poznaniu, opatrzona Św. Sakramentami zm. 17 grudnia 1992 r.
w Anglii.

O czym zawiadamia

2878/2/43

**SIOSTRA WE FRANCCJI
I RODZINA W ANGLII**

Śp. Anna Maria Breza — i Kanoniczki Warszawskie

Przyjęcie Marii Teresy Zamoyskiej do Zgromadzenia Kanoniczek Warszawskich w 1936 r. Od lewej — Teresa Zamoyska, Zofia Osiałowska, Irena Krasicka, Halina Szczuka, Magdalena Łubieńska, Róża Łubieńska, Halina Klosowska, Anna Breza, Immaculata Łoś, Ksieni Elżbieta Szymanowska

Anna Maria Breza — ostatnia Kanoniczka Kapituły Warszawskiej — urodzona w sierpniu 1907 r. w Poznaniu, opatrzona Sakramentami Świętymi, umarła 17 grudnia 1992 r. w Bishop's Stortford w Anglii. Była najstarszą córką Stanisława Breza żonatego z Marią Bnińską.

Anna Maria Breza wstąpiła do Zgromadzenia Panien Kanoniczek w 1933 r., który założyła Antonina z Zahorskich I voto Wołłowicz, II voto Zamoyska, posiadaczka znacznego majątku po rodzicach i po dwóch mężach. Całą jej rodzinę cechowała wielka pobożność i szeroki gest w świadczeniu na Kościół. Ordynatowa Zamoyska ufundowała Zgromadzenie Kanoniczek Warszawskich. Intencję założenia tego Zgromadzenia ujęła

bojne, pobożne i prawdziwie chrześcijańskie prowadzić".

Przy układaniu statutu Kapituły, Ordynatowa Zamoyska miała dobrego doradcę, Andrzeja Stanisława Zatuskiego (1695-1758), biskupa Krakowskiego. W dniu 6 lipca 1742 r. Biskup Zatuski odstąpił Ordynatowej swoją własność — posesję w Warszawie, zwaną Marywillem. Posesja ta była położona między ulicami Wierzbową, Senatorską i Placem Teatralnym. Po-

siadała pałac nadający się do urzędowania w nim mieszkań Kanoniczek. Była tam też kaplica ufundowana przez Królową Marię Kazimierę, zwaną Marysienką, I voto J. Zamoyską żonę Jana III Sobieskiego. Królówic Jakub sprzedał Marywil w 1735 r. Janowi z de Béthune Inowrocławskiemu.

pierwszą Ksienię Zofię Galecką, wojewodziankę Poznańską.

Oficjalna nazwa tej Instytucji brzmiała: „Damy Orderu Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny, Kapituły Marywilskiej w Warszawie”. Instalacja pierwszej Ksieni odbyła się uroczyste 2 maja 1745 r. Statut zastrzegł, że Ksieni ma mieć ukończone 30 lat. Wybór Ksieni musiał zatwierdzić Biskup, przed którym Ksieni składała ślub czystości i dożgonnego wytrwania na stanowisku.

Warunkami decydującymi o przyjęciu były: narodowość polska, ukończenie 15 lat i udowodnienie szlacheckiego pochodzenia z czterech pokoleń po mieczu i po kądzieli, „umysł sta-

z siedziby Panien Kanoniczek pozostały gruzy. Ślad po ratuszu obok też nie pozostał.

Ostatnia, dwunasta Ksieni, Elżbieta Szymanowska, szykowała się, żeby w 1944 r. urządzić 200-letnią rocznicę założenia Zgromadzenia. Los zrzucił inaczej. Ostatnia Ksieni musiała własnymi oczami patrzeć na walące się mury Zgromadzenia i na Kościół Św. Andrzeja powierzony Jej pieczy.

Obroncy tej „Reduty”, jak nazywali ten teren powstańcy, spotykali pośród gruzów niektóre Kanoniczki. Prawie do samego końca walk Ksieni pozostała w klasztorze, ale nie zdołała uratować papierów i dokumentów z archiwum Zgromadzenia, które znajdowało się pod podłogą w mieszkaniu mojej ciotki Teresy.

Wszystko spłonęło razem z piękną biblioteką, przysypując popiołem tych, którzy polegli broniąc murów Zgromadzenia. Walki obronne trwały 32 dni.

Po wojnie Kanoniczka Breza

przjechała do Anglii. Ambasador angielski poznał Annę w Warszawie i prosił ją żeby zajęła się jego matką starszą mieszkającą w Anglii. Po kilku latach matka ambasadora umarła. Kanoniczka Anna Breza zamieszkała w Bishop's Stortford. Kilka dni przed jej śmiercią rozmawiałymy przez telefon. Skarżyła się, że czuje się bardzo słabo. Po kilku dniach umarła w szpitalu w Bishop's Stortford.

Prochy Anny Marii Breza mają być przewiezione do Warszawy i złożone w grobowcu Kanoniczek, na Powązkach.

I tak zamknął się rozdział o Kanoniczkach, o Zgromadzeniu, które chlubnie trwało 200 lat i które tak tragicznie zostało zlikwidowane w czasie powstania warszawskiego w 1944 r.

Elżbieta Morman

Książka? Nieśmiertelny ślad myśli człowieka

— Teresa Zamoyska, Zofia Osiałowska, Irena Krasicka, Halina Szczuka, Magdalena Tubińska, Róża Tubińska, Halina Kłosowska, Anna Breza, Immaculata Łoś, Ksieni Elżbieta Szymanowska

Anna Maria Breza — ostatnia Kanoniczka Kapituły Warszawskiej — urodzona w sierpniu 1907 r. w Poznaniu, opatrzona Sakramentami Świętymi, umarła 17 grudnia 1992 r. w Bishop's Stortford w Anglii. Była najstarszą córką Stanisława Breza żonatego z Marią Bnińską.

Anna Maria Breza wstąpiła do Zgromadzenia Panien Kanoniczek w 1933 r., który założyła Antonina z Zahorskich I voto Wólfowicz, II voto Zamoyska, posiadaczka znacznego majątku po rodzicach i po dwóch mężach. Całą jej rodzinę cechowała wielka pobożność i szeroki gest w świadczeniu na Kościół. Ordynatowa Zamoyska ufundowała Zgromadzenie Kanoniczek Warszawskich. Intencję założenia tego Zgromadzenia ujęła w następujących słowach: „Aby damy narodu polskiego znacznie urodzone, do życia zakonnego powołania nie mające, postanowienia zaś w małżeństwie tak prędko, albo wcale mieć nie chcące, mogły z chwałą Pana Boga, z honorem swoim i domów swoich, w tem Zgromadzeniu życie bogo-

bojne, pobożne i prawdziwie chrześcijańskie prowadzić”.

Przy układaniu statutu Kapituły, Ordynatowa Zamoyska miała dobrego doradcę, Andrzeja Stanisława Żaluskiego (1695-1758), biskupa Krakowskiego. W dniu 6 lipca 1742 r. Biskup Żalusi odstępł Ordynatowej swoją własność — posesję w Warszawie, zwaną Marywillem. Posesja ta była położona między ulicami Wierzbową, Senatorską i Placem Teatralnym. Posiadłość pałac nadający się do urzędowania w nim mieszkali Kanoniczek. Była tam też kaplica ufundowana przez Królową Marię Kazimierę, zwaną Marysienką, I voto J. Zamoyską żonę Jana III Sobieskiego. Król wicz Jakub sprzedał Marywil w 1735 r. Janowi z de Béthune Janowej Jabłonowskiej, która odstąpiła kaplicę biskupowi Żaluskemu.

Statut został opracowany przez biskupa Żaluskiego i podpisany przez Ordynatową Zamoyską we wrześniu 1744 r. Dnia 10 listopada 1744 r. August III zatwierdził ustawę Zgromadzenia.

Sama Ordynatowa, wybrała

pierwszą Ksienię Zofię Galecką, wojewodżankę Poznańską.

Oficjalna nazwa tej Instytucji brzmiała: „Damy Orderu Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny, Kapituły Marywilskiej w Warszawie”. Instalacja pierwszej Ksieni odbyła się uroczystie 2 maja 1745 r. Statut ustrzegł, że Ksieni ma mieć ukończone 30 lat. Wybór Ksieni musiał zatwierdzić Biskup, przed którym Ksieni składała ślub czystości i dożgonnego wytrwania na stanowisku.

Warunkami decydującymi o przyjęciu były: narodowość polska, ukończenie 15 lat i udo- wodnienie szlacheckiego pochodzenia z czterech pokoleń po mieczu i po kądzieli, „umysł stateczny i obyczaje dobre”. Po odbyciu nowicjatu Kanoniczki przyrzekały posłuszeństwo Ksieni i obiecywały, że nie opuszczą Zgromadzenia, chyba że wstąpią do zakonu o ściślejszej regule lub wyjdą za mąż. Po ukończeniu nowicjatu i złożeniu przyrzeczenia, Ksieni wręczała płaszcz, welon i order. Ordery były własnością Zgromadzenia. Kanoniczka wychodząc za mąż lub wstępując do klasztoru zwracała order Ksieni. Złoty order, miał w środku na tle turkusowym, wizerunek Matki Boskiej po stronie prawej, a po lewej herb rodziny Zahorskich-Korczak. Między ramionami Krzyża Orzeł Biały i Pogoń litewska.

Kanoniczkę Annę Breza poznałam w 1941 r., gdy po śmierci mojej babki Karoliny Zamoyskiej, na prośbę mojej ciotki Teresy Zamoyskiej, która wstąpiła do Zgromadzenia Panien Kanoniczek w 1936 r. w Warszawie zamieszkałam wraz z nią.

Przed wybuchem powstania warszawskiego w 1944 r. Anna Breza pojechała na wakacje do majątku swoich krewnych. Tam miała wypadek — spadła z konia i złamała sobie kręgosłup. Nie mogła wrócić do Warszawy.

Powstanie wybuchło. 13 sierpnia dom od- 13